CZĘSC XI. № 39. ROK 6. (1835.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Wtorek, 21 Maja. / 2 Czerwca.

Cena *Roczna*: w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. as. *Półroczna*, 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna*, 45 rub. as. *Półroczna*, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 rub. ass. *Półroczna*, 28 rub. ass.

Wiadomości krajowe.

CESARSTWO ROSSYJSKIE.

Petersburg 20 Maja. / 1 Czerwca.

Z Moskwy 2 b. m. o 2 po południu N. Cesarz Jmć, raczył oglądać Moskiewski Korpus Kadetów i Alexandryński instytut sierot. W tymże czasie N. Cesarzowa z W. Xczką Alexandrą raczyła oglądać szkoły Sw. Katarzyny i Alexandrowską.

O 4*éj* poraz pierwszy ukazała się Cesarska bandera ponad pięknym letnim pałacem Alexandryńskim, do którego NN. Państwo z JJ. CC. WW. raczyli się przenieść, a wieczorem uświetnili swą bytnością tutejszy teatr.

3*go* b. m., o godz. 3 po południu, N. Pan oglądał Szpital Maryi i wszystkie doń należące zakłady.

4*go* NN. Państwo przybywszy o 2 po południu do Domu Podrzutków oglądali szczegoły tego zakładu do 3*éj*.

5 b. m. Nadzwyczajna niepogoda pozbawiła zgromadzone pod Nowińskim na publicznym spacerze osoby obecności NN. Państwa. W podobnych oczekiwaniach tak są jawne i mocne uczucia przywiązania narodu, że nawet pod ulewą wszyscy pozostali do zmroku, zawsze mniemając doczekać się Monarchów. Wieczorem NN. Państwo byli na wielkim teatrze.

6 b. m. o 2 po południu, Cesarz Jmć raczył oglądać szpitale SS. Piotra i Pawła i Ś. Katarzyny. Wieczorem oboje Cesarstwo JJ. uświetnili swą bytnością bal P. Jenerał Gubernatora Moskwy, na którym było przeszło 400 osób., mimo to iż letnia pora wielu mieszkańców wywabiła ze stolicy na prowincye. Powszechne zachwycenie, radość serdeczna i niewymuszona wesołość radeby były opoźnić bieg mijających godzin. Wszystko tchnęło gościnnością uszczęśliwionego gospodarza, wiernego przewodnika uczuć pałającej miłością dla Cara Moskwy. NN. Państwo bawili do 2 godziny.

8 b. m. o 3 po południu Oboje Cesarstwo JJ. z JJ. CC. WW. WW. Xiążętami i Xiężniczkami raczyli oglądać Alexandryński instytut sierot.

Wszystkie zakłady, oglądane przez NN. Państwo zasłużyły na Monarszą pochwałę, za dobre urządzenie i ochędóstwo.

Roskazy dzienne Cesarskie.

11 b. m. Otrzymują urlopy: Wice-dyrektor Departamentu Inżeneryi Ministerstwa Wojny Jenerał-major Inżenierów *Wąsowicz* na trzy, i Fligel-adjutant J. C. M. Grodzieńskiego pułku huzarów gwardyi Sztabs-rotmistrz xiąże *Radziwiłł*, za granicę, na cztery miesiące.

12 b. m. S powodu przemiany nazwisk kopusów piechoty 4*go*, 5*go* i 6*go*, zostają mianowani: Dowodzcami korpusów piechoty, Jenerał piechoty *Kajsarow* 4*go*, Jenerał-adjutant baron *Geismar* 5*go*, i Jenerał-porucznik xże *Chiłkow 1*, 6*go*. Naczelnikami dywizyj: *pieszych*, Jenerał-porucznicy: *Czeodajew 1*, 10*ej*; *Szulgin 2*, 11*ej*; xiąże *Gorczakow 2*, 12*ej*; Jenerał-major *Schürmann 1*, 14*ej*; Jenerał-porucznik *Otroszczenko* 15*ej*; Jenerał-major *Tryszatnyj* 16*ej*; Jenerał-major *Hurko 2*, 17*ej*; Jenerał-porucznik *Czebyszew* 18*ej*;—Dywizyj lekkiej jazdy: Jenerał-porucznik *Łoszkarew 2*, 4*ej*; Jenerał-major *Szabelski* 5*ej*; Jenerał-major *Olferijew* 6*ej*; Dowodzącemi dywizyami: Jenerał-major *Majewski* 12*ą* pieszą; Jenerał-major *Rogowski 2*, odwodową 4*go* korpusu piechoty; Jenerał-major *Hartung* odwodową 5*go* korpusu piechoty; Jenerał-major *Wiesiełowski 1*, odwodową 6*go* korpusu piechoty. Naczelnikami Sztabów korpusów piechoty: Jenerał-major *Gasfort* 5*go*, Pułkownik *Łukasz* 6*go*, Jenerał-major *Kruse 1* Spraw. obow. Naczelnika Sztabu 4*go* korpusu. Naczelnikami dywizyj artyleryi korpusów piechoty: Jenerał-major *Sawoczkin* 4*go*, Jener.-major *Samojłow* 5*go*, Jenerał-major *Waltz 2*, 6*go*.

— Przez Ukaz CESARSKI do Rządz. Senatu z d. 26 Kwietnia, podniesieni zostali w liczbie innych, do rang: Radzcy Stanu, Radzcy Kollegialni: Professor zwyczajny Charkowskiego (teraz Kijowskiego) Uniwersytetu Ignacy *Daniłowicz* i Radzca Mińskiego Gubernijalnego Rządu Wincenty *Frybes*. — 8 klassy, Buchhalter Ihumeńskiéj Powiatowej kassy, 9 klassy Jan *Marczenko*.

— Przez Ukaz CESARSKI do Najśw. Rządz. Synodu z d. 21 Kwietnia, Biskup Ołomecki *Ignacy*, za zasługi, podniesiony do stopnia Arcybiskupa.

— 20 Kwietnia, na przedstawienie P. Wice-kanclerza, N. CESARZ JMć raczył roskazać: «Radzcę Stanu *Zarzeckiego*, stosownie do jego żądania, uwolnić od obowiązków Rezydenta w Krakowie, i wyznaczyć na to miejsce Pierwszego Sekretarza Rossyjskiego Poselstwa w Berlinie, Radz. Kolleg. barona *Ungern-Sternberg*.

— Na poświadczenie przez P. Ministra Oświecenia o odznaczającej się gorliwością służbie niektórych urzędników, N. CESARZ JMć, 16 Kwietnia, raczył roskazać, w liczbie innych Dyrektorowi 2 Wileńskiego Gimnazyum, Kolleg: Assesorowi *Kisłow*, i Dozorcy Honorowemu Bobrujskiej Powiatowej szkoły Radzcy Honorowemu *Bułhakowi-Dankowskiemu*, oświadczyć MONARSZE zadowolenie. — Tegoż dnia, na poświadczenie tegoż Ministra, o odznaczającej się gorliwości i pracach, udowodnionych w ciągu istnienia byłej Wołyńskiej funduszowej edukacyjnej komisyi przez członka jéj, Assesora Kollegialnego Dyonizego *Bielskiego*, i na zdanie Komitetu PP. Ministrów, J. C. M. raczył podnieść go do rangi Radzcy Dworu.

— Na przedstawienie P. Ministra Spraw Wewnętrzn. i na zdanie Komitetu PP. Ministrów, N. CESARZ JMć w dniu 16 Kwietnia, raczył roskazać: byłym Cywilnym Gubernatorom, którzy, za szczególnemi J. C. MOŚCI roskazami, zaliczeni zostali do Ministerstwa Spraw Wewnętrz., pozwolić nosić mundur tegoż Ministerstwa i takiego rzędu czyli działu, do jakiego z dawnego urzędu swego należeli.

Ukazy Rządzącego Senatu, 1 Departamentu.

1) *3 Maja.* Z ogłoszeniem Ustawy o pierwszym pułku kozaków Orenburskich.

2) *7 tegoż m.* Z ogłoszeniem Zdania Rady Państwa, zatw. przez N. PANA w d. 17 Kwietnia, którem powiedziano: «S powodu wynikłej wątpliwości do jakiego rodzaju prywatnych (частныхъ) skarg należy stosować artykuły 1896, 1897, 1898 i 1948 Układu (Сводъ) Praw Cywilnych, tomu X, *postanowić:* że brzmienie tych artykułów stosuje się jedynie do skarg prywatnych, przynoszonych w sprawach processowych i prawnych poszukiwaniach i nie rozciąga się ani na skargi przynoszone w interesach tyczących się sądowego zarządu, jakiemi są akta w sądownictwach przyznawane lub jawione, ani na skargi przeciw czynnościom Rządów Gubernijalnych i Powiatowych lub Policyi.»

3) *8 tegoż m.* Z objaśnieniem wątpliwości we względzie uzyskiwania piennych i sztrafnych opłat, za samowolne wycięcie drzewa w lasach zostających we wspólném władaniu skarbu i osób prywatnych.

— Do Petersburga przybyli: 7 — 10 b. m., z Dorpatu, Urzędnik Kancelaryi Komitetu rewizyi praw Król. Polskiego, hrabia *Przeździecki;* z Rygi, Wileński obywatel *Pławski;* s Kijowa, Pomocnik Archiwisty Kancelaryi Sekretar. Stanu Królestwa Polskiego *Jeleńkowski;* s Kamieńca Podolskiego, dym. Rotm. *Jurjewicz;* s Kobrynia, tameczny obywatel *Przybora;* z Wilna, Komisyonier Departamentu Komisaryatskiego 12 klassy *Pawłowski*. Wyjechali: 7—10*go*, do Warszawy, tameczni bankierowie *Fränkel* i *Epstein;* Adjutant Namiestnika Królestwa Polskiego xięcia Warszawskiego, Pułkownik xiążę *Galicyn;* Urzędnik Kancelaryi Namiestnika, Radca Kolleg. *Eliaszewicz;* Urzędnik do szczególn. pol. przy tymże Namiestniku Radca Dworu *Oczkin;* i Główny Medyk czynnej armii, Radca Stanu *Czetyrkin;* do Grodna, tameczny Komendant Pułkownik *Szirmo-Szczerbiński*.

PLAN

WZOROWEGO ZAŁOŻENIA W GUBERNIJACH, WZAJEMNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH OD OGNIA TOWARZYSTW.

(Dokończenie.)

X. *O wynagrodzeniu za szkody, przez pożar zrządzone.*

§ 53. Jeżeli w zabezpieczonym domu zdarzy się pożar, lub też uszkodzona zostanie przezeń jakakolwiek zaassekurowana budowa, w ówczas właściciel obowiązany niezwłocznie uwiadomić Administracyą Towarzystwa; lecz jeżeli nie dopełni tego w ciągu dni ośmiu, wtenczas traci prawo do wynagrodzenia.

§ 54. Potém w przeciągu miesiąca, a zgoła nie później, powinno bydź dostawione Administracyi lub Pełnomocnikowi szczegółowe od właściciela doniesienie o zrządzonej przez pożar szkodzie i summie, do jakiej ona dochodzi, biorąc za osnowę wartość, w jakiej przyjęta budowa na assekuracyą, nie zaś to, co będzie warte nowe zabudowanie.

§ 55. Doniesienie to podpisuje się przez osoby wyżej w § 47 wymienione, z dołączeniem świadectwa o przydarzonym pożarze; w przypadku zaś choroby lub niebytności właściciela, oświadczenie podpisuje ta osoba, której poruczona zaassekurowana budowa.

§ 56. Administracya, niezwłocznie po otrzymaniu takowego oświadczenia i świadectwa, przedsiębierze należyte środki dla przeświadczenia się o przyczynach pożaru i wynikłych z niego szkodach. Ku czemu ma ona miesiąc czasu.

§ 57. Po otrzymaniu takowego przekonania, i po zrobieniu ostatecznego rachunku, Administracya rozkłada summę na wszystkie zaassekurowane domy, nie wyłączając i zgorzałego, zgodnie z prawidłami, we względzie niebezpieczeństwa na osnowie artykułu VIII i w stosunku do wartości szacunkowej domu.

§ 58. Każdy właściciel za otrzymaniem o tém uwiadomienia, powinien zapłacić przypadającą jemu część w ciągu miesiąca, pod obawą wyłączenia domu jego z liczby zaassekurowanych nadal na trzy lata, lub też z obowiązkiem opłacania w ciągu tych trzech lat podwójnej, podług należącej jemu za szkody od pożaru opłaty. Natenczas uważać dom na uprzedniej osnowie w liczbie zaassekurowanych.

§ 59. Jeżeli w ciągu tych trzech lat dom takowy przez nieakuratność właściciela, będąc wyłączonym z liczby zaassekurowanych domów, przejdzie do innych rąk, wtedy może bydź znowu zaassekurowany; w przypadku zaś jeżeli pierwszy właściciel płacił podwójną summę, wtedy przy nowym dzierżawcy z domu tego zdejmuje się takowa podwójna opłata, a pobiera się sama zwyczajnie należąca. *)

§ 60. Opłata takowa zbiera się przez wyznaczonego do tego officyalistę Administracyi. Wpływ pieniędzy codziennie wnoszony ma bydź do Administracyi i zapisywany w księdze, dopóki w ciągu miesiąca po ukończonym rozkładzie, na rachunek potrzebnej na to summy, nie będzie otrzymana ostateczna jej pozostałość; ażeby w poprawieniu uszkodzonej, lub odnowieniu zgorzałej budowy nie zaszła przewłoka.

§ 61. Dla otrzymania wynagrodzenia za szkody, z pożaru wynikłe, właściciel obowiązany przedstawić Administracyi należyte udowodnienie, przez miejscową Zwierzchność poświadczone, w następnych okolicznościach:

1) Że pożar był nieumyślny, z wyjaśnieniem, jeżeli można, z jakiego przypadku wyniknął.

2) Że dom lub inna zaassekurowana budowa zgorzała cała, lub w części; o tém zaświadczyć powinien i Architekt Towarzystwa, sporządziwszy taxę zdziałanym szkodom (rozumie się w tych miejscach, gdzie jest Architekt.)

§ 62. Każdy spółuczęstnik w assekuracyi, odpowiada tylko za siebie w miarę rzędu, w którym dom jego znajduje się, z miejscową Zwierzchnością, albo przez wysłanie od Towarzystwa na miejsce umyślnego Pełnomocnika.

§ 64. Jeżeli okaże się, że pożar ze strony właściciela był umyślny, wtedy on traci prawo do wynagrodzenia szkód.

§ 65. Jeżeli budowa zgorzała do fundamentu, wtedy właściciel otrzymuje zupełną summę, w jakiej ona przy assekuracyi była otaxowaną.

§ 66. W częściowych uszkodzeniach budowli, wynagrodzenie przeznacza się podług taxy, uczynionej przez architekta Towarzystwa (gdzie się on znajduje) tak za część zgorzałą, jako też i za uszkodzenie w pożarze części; lecz i właściciel zgorzałej budowy, jeśli zażąda, może mieć ze swojej strony drugiego Architekta, dla sporządzenia spólnie pomienionej taxy.

§ 67. Towarzystwo nietylko płaci za straty przez pożar zrządzone, lecz i za wszelkie uszkodzenie od pożaru, wynikłe z rozłamania części budowy, lub też od gaszenia wodą.

§ 68. Towarzystwo uwalnia się od obowiązku wynagradzania szkód zrządzonych przez pożar, jeżeli pożar pochodzić będzie ze złego a dowiedzionego zamysłu właściciela, i kiedy takowe szkody przyczynione zostaną przez napad nieprzyjacielski z siłą zbrojną, bunt, niespokojności obywatelskie, ani też za szkody przydarzyć się mogące od ognia, wynikłego z trzęsienia ziemi, burzliwych wiatrów, lub od zerwania prochowych młynów lub magazynów; a także od jawnych podpalaczy. Wszakże pożar wynikły od piorunu wynagradza się.

§ 69. Towarzystwu zostawuje się wynagrodzenie ludziom, którzy więcej nad innych okazali w czasie pożaru pomocy.

*) *Uwaga:* Dla pewności otrzymania wynagrodzenia od każdego należącego do Towarzystwa, potrzebna byłaby ewikcya, ale w Rossyi uważa się to trudnem.

Odessa 30 Kwietnia. Podług otrzymanych wiadomości z Leowo, dało się czuć w tem mieście 9 tegoż m. wieczorem, w tymże co i w innych punktach Bessarabii czasie, mocne trzęsienie ziemi, trwające przeszło 4 sekundy, z wielkim łoskotem i przy silnym północnym wietrze. W dachach i ścianach słychać było trzask i w wielu domach z okien wypadły szyby.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa 7 Maja.

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA Igo,

Cesarza wszech Rossyi, Króla Polskiego etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważając, iż prawa dotąd obowiązujące żadnych względem ogólnéj konfiskaty nie zawierają przepisów, pragnąc oraz aby skutki tak konfiskaty ogólnéj, jako też sekwestracyi majątków, na rzecz skarbu nie dotykały osób trzecich, niewinnych, na zasadzie szczególnego upoważnienia Najjaśniejszego Pana, w odezwie Ministra Sekretarza Stanu daty 21 Stycznia 2 Lutego r. b. Nr. 123 sobie objawionego, nim stałe w tym przedmiocie nastąpią przepisy, stanowi co następuje:

Art. 1. Konfiskata majątku w skutku ogólnych postanowień N. Pana, decyzyą Rady Administracyjnéj nakazana, lub wyrokiem prawomocnym sądów zwyczajnych lub szczególnych zasądzona, przenosi własność majątku osoby skazanéj, jaki w dniu ogłoszenia decyzyi lub wyroku prawomocnego do niéj należał, ze wszystkiemi prawami, skazanemu co do majątku skonfiskowanego służącemi, ze wszystkiemi obowiąskami majątek tenże ciążącemi, na rzecz skarbu publicznego.

Art. 2. Od dnia ogłoszenia decyzyi lub wyroku prawomocnego konfiskatę stanowiących, skazany uważany jest za cywilnie umarłego, a zatém nie jest mocen brać spadku żadnego, ani go przenosić na kogokolwiek, nie może rosporządzać majątkiem swym ani przez darowiznę między żyjącemi, ani przez testament i nie może nic nabywać pod tym tytułem, chyba na alimenta. Nie może być opiekunem, ani mieć jakiegokolwiek wpływu do opieki, nie może być świadkiem w akcie uroczystym lub urzędowym, ani być przypuszczonym do świadectwa w sądzie, nie może stawać w sądzie ani jako powód, ani jako pozwany. Skarb publiczny, współmałżonek i osoby interes mające, mogą po skazanym używać praw im służących stosownie do prawideł niżéj przepisanych i działać prawnie jak gdyby umarł naturalnie i bez testamentu.

Art. 3. Majątek rodziców przy życiu będących nie może być za winę ich dzieci, ani w całości ani w części jakiejkolwiek skonfiskowany, wyjąwszy gdyby udział takowego na własność rodzice skazanemu na konfiskatę dziecku za życia uczynili, i jemu oddali.

Art. 4. Wyrzeczona prawomocnie konfiskata na jednego z małżonków nie dotyka w niczém praw drugiemu współmałżonkowi, tak co do własnego jego majątku, jako i co do majątku współmałżonka na konfiskatę skazanego,

*

bądź z przepisu prawa, bądź z zapisu lub umowy onemu służących.

Art. 5. Z majątku skonfiskowanego obowiązany jest skarb ponosić wszelkie ścieśnienia własności, ciężary wieczyste i służebności, tudzież opłacać długi i należności bądź hypotekowane, bądź osobiste, tak z umów jako i z przepisów prawa wynikające, aż do wysokości funduszów majątek skonfiskowany stanowiących, zachowując przy uiszczaniu wierzytelności pierszeństwo prawem przepisane.

Art. 6. Winien także skarb z majątku skonfiskowanego, dostarczać alimenta tym wszystkim, którym takowe z przepisów prawa, z zapisu lub umów do skazanego na konfiskatę należą, albo, które postanowieniem N. Pana lub Rady Administracyjnéj Królewstwa Polskiego przyznane zostały.

Art. 7. Skarb nie jest mocen z tytułu konfiskaty wykonywać prawa użytkowania ani na majątku dzieci występnym rodzicom, ani na majątku małżonka występnemu drugiemu małżonkowi służącego. W tym jednak razie alimenta będą potrącone w całości lub części, o tyle o ile prawem użytkowania są pokryte.

Art. 8. Konfiskata nie tamuje osobom trzecim prawa windykowania własności majątku na konfiskatę zajętego lub skonfiskowanego, lub upominania się o inne należności, długi, ciężary, w drodze sądowéj, tudzież przyprowadzenia wyroków do exekucyi sądowéj, nie tamuje także ekxekucyi w drodze prawem o towarzystwie Kredytowem z d. 1 (13) Czerwca 1825 r. wskazanéj. Osoby trzecie, poszukujące własność lub nieruchomość skonfiskowaną, lub dochodzące wierzytelności ciężarów lub praw jakichkolwiek na wyż wymienionych przedmiotach zapewnionych, są obowiązane wystąpić z pretensyami swemi, przed sądy właściwe w przeciągu 6 miesięcy, co do osób już na karę konfiskaty skazanych, od dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia, na przyszłość zaś od dnia ogłoszenia decyzyi, lub wyroku konfiskatę stanowiących, jeżeli są zamieszkałe w Królestwie, w przeciągu roku, jeżeli są nieobecnemi lecz się znajdują w Europie, a w przeciągu lat 2ch jeżeli za jéj obrębem.

Art. 9. Jeżeli majątek niedzielny konfiskacie uległ, Skarb powinien w drodze sądowej o podział bądź w naturze, bądź przez sprzedaż postarać się, a w ogólności powinien mieć wzgląd na to, aby prawa wspól-właścicieli lub wierzycieli nie były w czemkolwiek nadwerężone.

Art. 10. Gdyby skarb widział, iż ciężary i długi majątek skonfiskowany ciążące przenoszą wartość onego, mocen będzie zrzec się takowego majątku na rzecz wierzycieli, lecz nieinaczej jak za poprzedniem od Rady Administracyjnej na to zezwoleniem. Trzymiesięczny przeciąg czasu służy do zrzeczenia się wyż wymienionego majątku, rachując od dnia upłynienia terminu dozwolonego dla osób będących w jednéj z 3ch kategoryj w art: 8 wymienionych. Mocen jednakże będzie skarb publiczny żądać przedłużenia tego terminu skoro tego usprawiedliwi potrzebę, lecz nie na dłużej jak na drugie 3 miesiące, wyjąwszy, jeżeli sprawy dóbr skonfiskowanych tyczące się ukończonemi nie będą, w którym to przypadku termin rzeczony aż do ostatecznego tychże rozsądzenia, będzie mógł być przedłużonym.

(Dokończ. nastąpi.)

Wiadomości zagraniczne.

Przez Statek parowy.

Londyn 19 Maja. W izbie parów 13 b. m. xiążę Richmond przedstawił izbie zdanie sprawy szczególnego komitetu o stanie więzień w Anglii i xięstwie Wallii. Raport ten zaleca nadewszystko ujednostajnienie, mianowanie zwierzchników więzień z ręki samegoż rządu, klassyfikacyą więźniów i włożenie na nich obowiązku milczenia podczas i po skończeniu badań sądowych. Xżę Richmond domagał się nadto izby zmiany te rościągnione zostały i na Szkocyą, na co też zezwolono.

14 b. m. lord Brougham przedstawił izbie prośbę podpisaną przez znaczną liczbę mieszkańców Edinburga, z żądaniem izby nie wyznaczano żadnych nowych funduszów na utrzymanie kościoła Szkockiego, który dostatecznie jest uposażonym. Xiążę Buccleugh, zeznając iż rzecz ta może być prawdziwą co do samego miasta Edinburgh, uczynił uwagę, iż w innych częściach kraju kościoł tameczny jest w stanie nader nędznym i koniecznego wsparcia potrzebującym. Lord Brougham odpowiedział na to iż taka różność zdań wymaga przynajmniej ścisłego rozpoznania przedmiotu o który rzecz idzie, i że potrzeba izby należycie rospatrzonym był w komitetach obu izb parlamentu.

15go, lord Brougham wniósł projekt prawa o zniesieniu stęplowego od dzienników, tudzież cła od przywozu papieru i xiążek.

— W izbie niższej 12 a. m. P. Cobbett oznajmił iż ma wnieść projekt zniesienia nowego prawa o ubogich i podatku od słodu na przedaż nie przeznaczonego, tudzież o uregulowaniu według bardziej słusznych zasad długu fałszywie «długiem narodowym» nazwanego.—Sir G. Grey, podsekretarz wydziału osad, na zapytanie P. Hume o sprawach Kanady, odpowiedział, iż jeneralny rządca tej osady lord Aylmer, przeciw któremu otrzymano skargi, został odwołany, i że na samo miejsce wysłaną będzie komisya, dla zbadania czynionych mu zarzutów, lecz że lord Amherst, któremu ostatnie ministerstwo czynność tę poruczyło, zrzekł się przewodniczenia tej komisyi w charakterze prezesa.—Kanclerz skarbu, odpowiadając na zapytanie P. Harvey, oświadczył, iż wielka pieczęć poruczoną została komisyi jedynie tymczasowo, nic wszakże nie wspomniawszy czyli komisarze zostaną za to wynagrodzeni. — P. Buxton wniósł izby podano Królowi prośbę przeciw nowemu wzmaganiu się handlu murzynami; z dokumentów autentycznych okazuje się, iż w przeciągu półtora roku przywieziono do rozmaitych osad około 150,000 murzynów z Afryki, i że handel ten zatrudniał 264 okręty. Jednakże, P. Buxton, zgodził się na cofnięcie wniosku swojego, ze względu na żądanie P. Hume, który radził go zamienić przez krótkie postanowienie samejże izby.

13go, posiedzenie izby nie przedstawiało żadnych spraw ogólnego interesu.

14go, PP. Hume i Harvey powstawali silnie przeciw obecnej organizacyi sądu kanclerskiego i przeciw wielkim wydatkom na jakie kraj narażają płace lordów-kanclerzów, których dzisia jest w czynności pięciu. P. Hume żądał przytem złożenia izbie urzędowego raportu o płacy przez lordów-kanclerzów pobieranej. Wniosek ten przyjęto, i P. Hume zapowiedział iż nazajutrz poda takiż wniosek, co

do płac pobieranych przez komisarzy w. pieczęci i tymczasowego prezesa izby parów.

— Ze złożonych parlamentowi dokumentów okazuje się iż wielcy urzędnicy angielscy pobierają dziś następne płace lub pensye: lord Eldon, były lord-kanclerz 4,000 f. sterl. (100,000 r. ass.); lord Lyndhurst, b. lord-kanclerz 5,000 f. sterl.; Sir Ch. Pepys, pierwszy strażnik archiwów, 7,000 f. sterl.; sir L. Shadwell, wice-kanclerz, 6,000 f. sterl.; P. Bosanquet, niższy sędzia 5,500 f. sterl.; trzej ostatni, w charakterze komisarzy w. pieczęci, pobierają nadto razem 10,000 f. sterl.; lord Brougham, b. lord kanclerz, 5,000 f. sterl.; lord Demmann, lord pierwszy sędzia trybunału królewskiego 8,000 f. sterl., i nadto, jako prezes izby parów, 4,000 f. sterl. (ogółem 300,000r. ass.)

— Lord Mulgrave odbył 11 b. m. uroczysty wjazd do Dublinu, w charakterze lorda Namiestnika Irlandyi. Ogromna massa ludu wyszła na jego spotkanie i przeszło 250,000 osób przeprowadzało go do stolicy s Kingstown.

— Xiążę Cambridge i lord Elliot wrócili wczora do Londynu.

Paryż 19 Maja.—Journal de Commerce zdaje nam sprawę z obu posiedzeń sądu izby parów w d. 12 i 13 b. m. które odbyły się tajemnie. Owocem narad tych było przyjęcie trzech następujących postanowień: 1) izby wydawcy gazety *Tribune*, razem z tymi którzy zaskarżony w niej list podpisali, zostali przed sąd izby parów powołani; 2) iżby postanowienie to, przez wzgląd iż w liczbie oskarżonych znajduje się dwóch członków izby deputowanych, zostało tejże izbie udzielonem; i, nakoniec, 3) iżby kopija s tegoż aktu udzieloną została strażnikowi W. pieczęci, dla zawiadomienia rządu, ażeby tenże przedsięwziąć mógł środki potrzebne do przyprowadzenia tego postanowienia do skutku.

Posiedzenie sądowe z d. 15 b. m. mniej było od innych interesującem. Ogród Luxemburski stał dla każdego otworem, okolice pałacu zupełnie były puste, w samej nawet sali nader mało było ciekawych. Za to miejsce przeznaczone na świadków obwiniających tak było napełnionem, iż drzwi z wielką trudnością się zamykały, co dziwną stanowiło sprzeczność z miejscem przeznaczonem dla świadków od oskarżonych, których zaledwie 3 czy 4 widzieć się dawało. O 12*ej* wprowadzono więźniów, których było już tylko 23, zaś o kwadrans na 1*szą* zgromadzili się wszyscy parowie, w liczbie 162 i posiedzenie zostało otwartem. Czytano na niem dalej akt oskarżenia, który jeszcze przynajmniej jedno posiedzenie zajmie.

— W izbie deputowanych 12 i 13 b. m. toczyły się rosprawy względem budżetu ministerstwa spraw zagranicznych, i uchwalono na ten wydział summy następujące: Na główny zarząd 534,700 franków; na koszta utrzymania biór 149,000 fr.; na płace agentów zagranicą, a mianowicie: na płacę agentów dyplomatycznych 2,405,000 frank., i na płacę agentów konsularnych 1,730,000 fr.; na płacę urzędników zostających w nieczynności 80,000 fr.; na pierwotne koszta urządzenia się posłów i konsulów 300,000 fr.; na mieszkania i koszta kancellaryjne posłów i konsulów 697,000 fr.; na podarunki dyplomatyczne 50,000 frank.; i na jednorazowe wydatki tajemne 650,000; na missye nadzwyczajne i wydatki nieprzewidziane 100,000 fr.

13*go*, przy rosprawach o budżecie spraw zagranicznych P. Mauguin przyganiał całemu postępowaniu rządu w sprawach Hiszpanii i Szwajcaryi, i zarzucał mu ociąganie się jego we wszystkich wszczętych negocyacyach.

Xżę Broglie, minister spraw zagranicznych, odpowiedział mu, iż co się tyczy Hiszpanii, uznawszy córkę Ferdynanda VII, Francya nie miała żadnej potrzeby wdawania się; powinna tylko była i rzeczywiście wspierała ją dobrémi radami. «Nie mogliśmy, mówił, doradzać tej władczyni, zostającej jeszcze w wieku dziecęcym, iżby trudne panowanie swoje zaczęła rewolucyą, i nie mogliśmy tego sobie życzyć. Co się zaś tyczy przepuszczenia przez granice nasze don Karlosa, tedy pomimo najczujniejszego strzeżenia granic nader jest trudno zapobiedz przepuszczeniu niektórych osób.»—Co się tyczy Szwajcaryi, wszystko jest tam spokojne i w porządku. Drobne nieporozumienia istniejące w niektórych kantonach i pogranicznych niemieckich krajach, zmierzają ku końcowi.

Tegoż dnia zakomunikowaném zostało izbie postanowienie sądu parów, o powołanie do odpowiedzialności osób które znany list gazety *Tribune* podpisały, w których liczbie znajdują się i deputowani PP. Cormenin i Audry de Puyraveau.—Na wniosek strażnika pieczęci, o zezwoleniu na oddanie ich pod sąd, izba postanowiła żądanie to wydrukować i 15 b. m. w biurach rozdać.

— P. Cormenin oświadczył komisyi izby deputowanych, iż listu gazety *Tribune*, o którego podpisanie jest oskarżonym, sam nie podpisywał i nikogo do podpisania go nie upoważnił.

— Według wiadomości z Hiszpanii, pomiędzy Zumalacarreguy a jenerałem Valdez zawartą została 28 z. m. umowa, w skutek której znaczna zajdzie zmiana w dotychczasowym systemacie tej domowej wojny. Wsie Aspeitia i Ascoita wyznaczone zostały na wymianę jeńców, których los jest już na zawsze zabespieczonym. Nazwiska zdrajców, buntowników, karlistów i inne, które dotychczas stronnictwo panujące de facto nadawało stronnictwu przeciwnemu, zostały wygnane. Rząd Królowy zrzekł się nawet zewnętrznych znaków wyższości; obaj dowódzcy postawieni zostali na jednej linii i obie armije nosić odtąd będą nazwisko stron wojujących. Warunki tej umowy rościągają się nadto na wszystkie ogółem prowincye Hiszpanii, chociaż sama wojna toczy się tylko w kilku północnych.

— W jednym z listów prywatnych s Pampeluny, pisanych 3 b. m., natychmiast po powrocie jenerała Valdez, korrespondent wyraża się ze zdaniem, iż, bez obcego pośrednictwa, don Karlos przed upływem trzech miesięcy znajdować się będzie w Madrycie.

— Według listu z Madrytu z d. 7 b. m., w ministerstwie tamecznem zaszły znaczne zmiany. 6*go* w radzie przybocznej, wytoczyło się na plac pytanie względem ugodliwego zakończenia wojny domowej, za którem oświadczył się pierwszy hrabia Torreno. Lecz P. Martinez de la Rosa mocno oparł się zdaniu temu, i, s powodu tego wynikła pomiędzy niemi sprzeczka i nieporozumienie, wskutek którego P. Martinez de la Rosa zrzekł się swojego urzędu, a hrabia Torreno mianowany został na jego miejsce prezesem rady gabinetowej i ministrem skarbu; ministrem spraw zagranicznych mianowany jest P. Evaristo Perez de Castro, a ministrem sprawiedliwości i łask P. Cano-Manuel. Inni ministrowie zatrzymują swoje urzędy. Nowy gabinet obowiązuje się do wszczęcia ugodliwych układów.

— Na giełdzie Paryskiej 14 b. m., prócz wiadomości o usunieniu się P. Martinez de la Rosa a wyniesieniu na urząd prezesa rady hrabi Torreno, mówiono, iż ten ostatni ma sobie poruczonem wejście z don Karlosem w układy, których zasadą ma być związek małżeński xcia Asturyi, starszego syna don Karlosa, s Królową Izabellą II. Do układów tych ma być użyty jenerał Cordova.

Prawoznawstwo.

Sądowa Statystyka Rossyi.

(*Wyjątek ze zdania sprawy Ministerstwa sprawiedliwości* z roku 1833).

Stopniowe udoskonalenie systematu sprawozdań w Wydziale Ministerstwa Sprawiedliwości znaczne za rok 1833 przedstawia zmiany. Systematyczne sprawozdawstwo, rozszerzane w miarę doświadczonej możności wykonania go bez przeszkod, zostało w 1833 r. zastosowane i do czynności sądownictw średniego rzędu. Dokładność, z jaką te sądownictwa zabrały się do wyrachowań przekonała o łatwości ułożenia ogólnego sprawozdania, i ciekawe miejscowe szczegóły, tym nabyte sposobem, zaświadczyły o pożyteczności podobnego sprawozdawstwa.

S systematycznego sprawozdania Rządzącego Senatu *w wydziale Kryminalnym*, daje się widzieć, co następuje: 1). Włościan skarbowych pod sądem było 2475, obywatelskich zaś 2,059, mimo to, że liczba ostatnich, według popisu ludności, a) daleko przechodzi liczbę pierwszych b) — 2). S klassy mieszczan, tak nielicznej w porównaniu z liczbą włościan skarbowych i obywatelskich, c) było do 1,100 pod sądem, to jest około ¼ liczby zastających pod sądem włościan, których liczba wedwadzieścia razy liczbę miesczan przechodzi. 3). Liczba podsądnych kobiet do liczby mężczyn ma się nieco więcéj niż jak 1 do 6.—4.) Uznano za winnych d) trzykroć więcéj niżeli uniewinniono e). 5). Zliczby winnych 111 osób to jest około $\frac{1}{40}$ ogólnej liczby odniosło ciężkie kary; zesłano na osadę do robot fortecznych i do wojska 711 osób, to jest przeszło $\frac{1}{7}$ winnych; pozostali 4170, skazał i zostali na lekkie kary. Ze względu na znaczniejsze przestępstwa, zostawało pod sądem: za kradzież 907, za przeciwne prawu postępki z urzędu 551, za krzywdy osobiste 442, zabójstwo 518, herezyą i odszczepieństwo 262, kłótnie i bitwy 340, przemycanie 316, wykroczenia przeciw ustawom rzemieślniczym 315, zniszczenie lub uszkodzenie cudzéj własności 268, gwałtowne zabory 225, za wycięcie lasów 2,031, co wynosi prawie piątą część ogólnéj liczby podsądnych. W innych zaś rodzajach znaczniejszych zbrodni liczba podsądnych jest bardzo mała, a mianowicie: za świętokradztwo 26, podpalanie 33, rozbój 42 i samobójstwo 11.

W Trybunałach handlowych pozostawało po 1 Listopada do1832 roku 148 interesów, przybyło 469, ukończono 442, pozostało po 1 Listop. 1833 roku 175. Lubo ta liczba zdaje się przedstawiać niejakie zaległości, lecz z jednej strony widać że s tych 175 spraw tylko 13 należy uważać jako nieukończone przez same Handlowe sądy, reszta zaś zatrzymała się s powodu uzupełnień i innych od sądów niezależnych przyczyn; skądinąd zaś, ukończenie polubowne 134 spraw z liczby 442, przekonywa że ustanowienie sądów słownych ma wielce pożyteczne skutki.

Stan konkursów, ustanowionych przy Sądach Handlowych stawi nader zaspokajające we względzie kredytu publicznego wypadki. Po 1 Paździer. 1832 roku liczono 57 konkursów, długów 6,166,508 rub. 48¾ kop. a po pierwszy Listopada 1833: konkursów 50, długów 5,504,159 r. 50¼ kop. Rzeczą godną uwagi jest, iż liczba konkursów i summy długów nie odpowiadają, jakby spodziewać się należało, ludności i ilości obrotów Handlowych, zawartych w obrębie władzy każdego z Handlowych sądów. W jednym Odeskim sądzie okazuje się więcéj niewypłatnych dłużników i długów, niż we wszystkich innych razem wziętych sądach; bowiem było w nim 30 konkursów i długów 4,287,526 rub. 46 kop. Równie zaspokajającém jest sprawozdanie o innych konkursach, nie należących do władzokręgu sądów Handlowych: liczba ich wynosiła po 1 Listopada 1832 roku do 1,612, a długów 44,082,901 rub. 24 kop.; po 1 zaś Listopada 1833 roku pozostało tylko 1388 konkursów i 39,718,366 57½ kop. długu.

Wszystkie te podania dowodzą, że niewypłatność w ciągu 1833 roku zmniejszyła się, a kredyt, w stosunku powiększonych wypłat, wzmógł się.

Tablice *Opiek i Sądów Sierocych*, przedstawiające z jednej strony okoliczności, dla których majątki w nich zostają, a z drugiéj stan tychże, okazują znaki kredytu publicznego i stopień dobrego zachowania tych majątków. Największa liczba opiek ustanowioną jest nad nieletniemi; jest ich w ogóle 12,872 i pod ich zarządem dobr nieruchomych ze 364,803 dusz; poszukiwania należności na rzecz tych opiek wynoszą: z zabeśpieczeniem 10 milionów, bez zabeśpieczeń 18 mil. rubli. Długów opieki mają 40,960,415 rub. 45½ kop. S powodu niewypłacenia podatków skarbowych jest 561 opiek, pod ich zarządem 25,127 dusz, lecz ze 629,542 rub. 64½ kop. zaległości, wypłacono 133,734 rub. 65½ kob. S powodu niewypłatności zakładów kredytowych Państwa jest 1405 opiek, nad 89,818 dusz, na nich długu 13,636,179 rub. 84 kop.; wypłacono zaś s tego w ciągu roku tylko 963,848 rub. 31¾ kop.

S porównania główniejszych rodzajów opiek daje się widzieć że należności skarbowych wypłacono około $\frac{1}{6}$, należności zaś zakładów kredytowych i prywatnych osób, tylko około $\frac{1}{3}$. (*Dok. nast.*)

a) 9,787,762 dusze.
b) 6,333,467 dusz.
c) 835,071 dusz.
d) 4,892 osób.
e) 1,622 osób.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 20-го Мая, 1835. *Ценсоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.